

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fil.

A nyitrai tisztviselők mozgalma.

Abban a mozgalomban, melyet az életviszonyok nehézségei a társadalom minden rétegeben országsszerte támasztottak, a Nyitra lakó tisztviselők is részt akarnak venni. Törekvésük arra irányul, hogy érdekeik előmozdítására tisztviselői egyesületet alakítsanak. Ennek első és fő feladata lenne, egy tisztviselői telepnek a létesítése.

Más városokban már régen szervekedtek a tisztviselők, ez az eszme annyira nem új, hogy csak csodálni lehet, ha Nyitra, a hol több száz tisztviselő lakik, ilyen későn kezdik az egyesületi szervezkedés dolgát mozgatni.

A közvéleménynek ezt a mozgalmat nem csak a tisztviselők, hanem a város szempontjából is kell mérlegelnie. A tisztviselőkre nézve csak előnnyel járhat a szervezkedés. Nincs ma már testület, nincs érdekkör, ha talán a papi és katonai testületeket vesszük ki, melyekben a subordinatio, illetőleg az élethivatás szempontjai a szervezkedést késleltetik, nincs olyan területe az életfoglalkozásnak, a hol a szellemi és anyagi érdekek védelmére és előmozdítására tömör szervezetté nem egyesültek volna az emberek. A társadalom összes terein ma egyének helyett egy-

letek, szervezett csoportok jelentkeznek, a közös érdekek letéteményese gyanánt.

Nyitra városát az itt lakó tisztviselők mozgalma hátrányosan nem érinti mindaddig, a míg ez mozgalom csak a tömörülésre, csak a szövetkezésre és ennek kifolyásaképp a tisztviselők helyzetének javítására vonatkozik. A míg csak annyit akarnak a tisztviselők, hogy jól szervezett egyesületet alkotva, ennek feladatkörébe utalják a fizetés javítás ügyét, továbbá az anyagi élet drágaságának megszüntetésére irányított törekvéseket, minő például a szövetkezeti boltok létesítése, mindaddig a város életére dermesztő, fagyos lehetet nem fúj ennek a téli mozgalomnak a szele.

De befagyott a város fejlődésének, sőt ezidő szerint létező viszonyainak is, **mihelyt a tisztviselők a városból való kivándorlást, egy tisztviselői telepnek a létesítését is felveszik a programjukba.** Pedig úgy látjuk, hogy nem csak felvették ezt a tervet, hanem azt úgyszólván az egész mozgalom főcéljának tartják. Több száz tisztviselő vonulna ki e szerint a tisztviselői telepre lakni, melyet a Zobor alján, vagy a törvényszéki palota közelében vagy máshol, de minden esetre a törzsvároson kívül létesítenének. Ilyen kivándorlást a város talán csak a

török korszak alatt érhetett meg, de akkor az szerencsére, csak rövid ideig tartott.

Hogy mit jelent az egy ki nem épült, fejlődésben levő, roppant nehéz ipari viszonyok között tengődő, 52% pótdából élő városra nézve, ha az értelmi osztálynak, mondjuk két harmada, elhagyja a törzsvárost és külön helyen telepszik meg, azt fölösleges bővebben fejtegetni. A honét az értelmi osztály elvonul, ott lakatlanná lesz a házak jelentékeny része, mert nyilvánvaló, hogy azokat a lakásokat, melyekben addig tisztviselők laktak, szegény iparosok nem fogják elfoglalni. Ott továbbá elnéptelednek az ipar és kereskedelem eddigi gócpontjai, s a tehetősebb iparosok és kereskedők oda fognak húzódni a tisztviselői telep közelébe, a vagyontalanok megmaradnak a helyükön, de keresetük apadása folytán az eddiginél is nyomasztóbb helyzetbe jutnak, vagy éppen tönkre mennek.

Szépséges terv egy új városrészt alapítani, de csak ott üdvös az, a hol a régi városrészek kiépített házaik tömegével, lakosságuk sűrűségével, iparuk és kereskedelmük aránytalanul nagy térfoglalásával a fejlődésnek útjában állanak. Nyitra városáról ilyesmit lehetetlen mondani. Itt a régi városrészek minden tekintetben

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Zarándok-út a Szentföldre.

A második nap programja. — Napvirradat előtt. — A haláltusa barlangja. — A vigasztalás evangéliuma. — A Gethsemane-kert. — Évszázados olajfák. — Reggelizés a kertben. — Belpoklosok az út árkában. — Lovaglás szármárhátan. — Jeruzsálem panorámája. — A Pater noster-templom és Credo-kápolna. — Az olajfák hegyének csúcsán. — Kilátás a holt tengerre.

Még nesztelen volt az élet Jeruzsálemben, midőn a második nap programjának végrehajtásához hozzá fogtunk. Felvettük erre a napra a Gethsemane kertnek, az olajfák hegyének és több nevezetes templomnak a meglátogatását.

A csoportunkhoz tartozó papoknak ismét nagyon korán kellett felkelniök, hogy a haláltusa barlangjában jókor misézhessenek, s azután az egész társasággal együtt az olajfák hegyére felmenjenek, még mielőtt erősebben tűzne le a felhőtlen égről tüzkévéket szóró nap.

Egy vezető kisérétében még alig pitymalló világosság mellett, néptelen utcákon át mentünk a Gethsemane kert alján levő barlangba, melyben a hagyomány szerint a Golgotha kinszevedései előtt álló Údvözítő, vérverejtekes haláltusáját vívta meg. A mély csendben szinte ijesztőn kop-

pantak meg lépteink egy-egy kiálló kővön, a mozdulatlan néma légtérben itt-ott egy sakály sívította el magát, míg körülöttünk valamely kőbor, gazdátlan kutyának bátortalan vakkantása adott jelt az életről. Ilyen kihalt lehetett a környék akkor is, midőn Jézus az utolsó vacsora után tanítványával rendes imádkozási helyére, a Gethsemane kertbe kiment.

A haláltusa barlangja eléggé tágas barlang, melyben 100—150 ember kényelmesen fér el. Eredeti rendeltetését tekintve, ez a barlang olaj sajtoló pince lehetett. A boltozatos sziklatetőt oszlopok támogatják, régi korból származó, de gyertyafüsttől kissé megrongált freskók díszítik. A tetőn üveg lappal fedett nyílás van, ezen keresztül kap a barlang világosságot, de ezt még nappal is lámpafénnyel kell erősíteni. A kápolnává átalakított barlangban, mely már évszázadok óta a Ferenc-rendiek tulajdona, három pazarul diszes oltár áll a miséző papok rendelkezésére.

Az evangéliumok nem mondják, hogy Krisztus Urunk egy barlangban vonult meg, midőn a mennyei Atyjától számára készített pohár elmulásáért imádkozott. De ha meggondoljuk, hogy mégis mintegy kőhajításnyira távozott tanítványaitól, és ha fontolóra vesszük,

hogy nagy gondolatokba mélyedt lelkének áhítatára a környezetnek egyetlen egy helye sem volt olyan alkalmas, mint ez a sziklabarlang, sokat nyer valószínűségben az a vélemény, hogy a hagyomány helyes nyomokon jár, midőn itt keresi Jézus haláltusájának színhelyét.

De bármiképp legyen a dolog, annyi bizonyos, hogy azon a talajon járunk, a hol a Kalvária drámájának első jelenete folyt le. A szenvedéstől és a haláltól való borzalom az emberi természetben rejlik. Krisztus valóságos ember is volt, azért kellett neki természetünk gyengeségeit is elszenvednie. Szomorúság, rettegés és borzalom járta át szívet, hogy érezze az emberi nyomorúságnak ezen állapotait is, s vigaszt nyújtson azoknak, a kiket ezen lelkiállapotok éjjele borít el. Van erő a világon, mely a legmélyebb szomorúság és a legirtózatossabb borzalom felett is diadalmaskodik. »Atyám, ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied«. Ez a bátorság, vigasz és megnyugvás evangéliuma.

Felejthetetlenül kedves látogatás következett a haláltusa barlangjából való távozásunk után. Világi zarándoktársainkkal, a kik utánunk jöttek a barlangba és ott nagy misét hallgattak, felmentünk a Gethsemane kertnek felső részébe, oda, a hol még ezidő szerint is egy igazán gyö-

hosszú évtizedekre szóló programot szolgáltatnak a fejlesztés munkájának.

Másrésről nem tagadható, hogy a tisztviselőknek jogos és alapos okuk van panaszkodni a nyitrai lakások drágasága és rosszasága miatt. És az sem gáncsolható, hogy a tisztviselők ezen, a rájuk nézve túrhetetlen bajon segíteni akarnak. Ők utóvégre is nem tartoznak törődni azzal, hogy minő következményei lesznek a városra nézve az ő mozgalmuknak, semmi sem kötelezi őket arra, hogy a város nyomorúságos lakásviszonyai miatt, melyeket nem ők okoztak, hátrányt szenvedjenek, túrjenek olyan bajt, melyen segíteni tudnak. Az élet joga az, hogy előnyösebb helyzetet teremtsünk magunknak, ha abban az embert sem a közérdek szempontjai, sem mások jogai nem gátolják.

De ha közömbös lehet a tisztviselőkre nézve az, hogy minő hátrány fog háramlani a törzsvárosra az ő külön telepüknek a megalkotásából, nem lehet közömbös a mozgalomnak ez az oldala azokra nézve, a kiket életkörülményeik a törzsvároshoz kötnek, és itt első sorban a háztulajdonosokra gondolunk, és nem lehet közömbös ez a dolog a városi hatóság szemében.

A lakások szűkek, egészségtelenek és méregdrágák. Csak valamire is való lakást 800 koronán alul nem lehet kapni. Ez a panasz, és meg kell vallanunk alapos panasz. A panasz oka sok körülményben rejlik. A lakások drágaságát a házbéradó, a magas százaléku pótlék és az ipari munkának néhány év óta bekövetkezett megdrágulása okozza. Jóval többet kell ma fizetni minden iparosnak, s így a házépítés és tatarozás is jóval többbe kerül. Ehez járul még az is, hogy a lakások száma aránylag kevés, mert sok a ki nem épített, vagy célszerűtlenül épített öreg ház.

Hogy most már ezek a drága lakások még szűkek és egészségtelenek, ennek a háztulajdonosok és a városi hatóság az oka. Egy szűk lakásnak sem volna szabad

drágának és egy lakásnak sem volna szabad egészségtelennek lenni. Erről igenis tehetnek a háztulajdonosok és tehet a városi hatóság. Az előbbieket, ha méltányosak akarnak lenni, nem szöktethetik fel magasra a kis lakás árát, az utóbbi pedig semmi körülmények között sem túrhet meg egészségtelen lakásokat.

S ha így visszamegyünk a baj okaira, akkor nem lesz nehéz meglegelni az orvoslás módját. A hogyan szervezkednek a tisztviselők, úgy kellene szervezkedniök a háztulajdonosoknak is, s házaik kiépítése által szaporítaniök kellene a lakások számát, az így alakítandó új lakások bérének a megállapításánál pedig főképp azt kellene tekinteni, hogy minő kényelmet nyújt a lakás a félnek és nem lenne szabad alapul venni azokat a terheket, melyek a lakásra esnek. Ezeknek legnagyobb részét a jobb lakásokra kellene áthárítani, a hogy az a nagy városokban történik.

A városi hatóságnak pedig kérlelhetetlen szigorral kellene eljárni ott, a hol az egészségi szempontok bármiféle pótlást, vagy javítást tesznek szükségessé.

Ha a törzsváros nem akar elnépteledni, emberelje meg magát. Épüljön ki, a mire ugyancsak elegendő hely van, arányosítsa a lakbéréket, tegyen eleget az egészségügyi követelményeknek, s akkor ki fogja állani azt a versenyt, melyet egy tisztviselői telep és az ezzel kapcsolatos mozgalmak szükségképpen kelteni fognak.

Munkásünnep Nyitrán.

A keresztény szocializmus legnagyobb akadálya elveinek félreismerése s az erejében való bizalmatlanság. Az egyik az értelmi osztályt tartja távol, a másik a munkásnép esatlakozását gátolja. Nyitrán a szocialis törekvés árja szétépte e gátakat. Az értelmiség színe java határozottan keresztény szocialis gondolkodásu már s a munkásnép zöme ezen zászló alatt sorakozik s nem kértelkedik győzelmében.

Bizonyosság reá a fényes sikerrel lefolyt munkásünnep. Egy év előtt még nyoma sem volt a keresztény szocializmusnak Nyitrán. Az első apostolnak Szalánczy Andor munkásnak szavai az Isten szabad ege alatt hangzottak el. S november

nyörű szép kertet találunk. Ez is a Ferenc-rendiek tulajdona, melyet hogy mennyire becsülnék, azt a kertnek pompás gondozása ékesszólón tanúsítja. Melyen a kert alatt a sirokkal telt Kidron völgy terül el, felette az olajfák hegyének részben beépített, részben kopár csúcsai, s a pusztaságnak és halálnak ezen sivatagában, mint viruló oázis bukkann fel a Gethsemane virágos kertje.

A kert alakja szabálytalan négyszög, dús növényzetét tisztán tartott cisternák vizével fíradhatatlanul öntözik a kertészkedő barátok. Rozmárin, szegfű, színes ibolya és rózsák ágyak díszlenek a lankás területen, a virágágyakat kaktuszok és pálmabokrok szegélyezik. Körülbelül a kert közepén néhány páratlanul vastag, öreg olajfa bólogatja hamvas zöld lombjait. Dereukat átlýiggatta az idő fúrója, de az odvas, élettelennek látszó törzsön még szépen virul a lomb és bőven terem a mandula nagyságu bogyo.

Régi időknek a tanui ezek a megvénhedt törzslakók, s ha talán nem is származnak Krisztus korából, mindenesetre azoktól az ősoktól sarjadjak, melyeknek borongó árnya alatt szállongtak az éjjeli szellő szárnyain, az imádkozó és oktató Isten-ember igéi. A kert különben tele van fiatalabb olajfakkal, ezeknek és az öreg anyafáknak bogyoiból rózsafüzéreket készítenek.

Minthogy társaságunk még nem reggelizett, vendéglátó háziuraink a kert filagóriáiban reggelit tálatattak. Ez állott, palaestina szokás szerint, tejes kávéból, sajt és borból. A tej még a legjobb házakban is gyenge, a mi a sovány legelő és takarmány következtében egészen természetes, kávé gyanánt pedig úgyszólván kizárólag a mokka kávé használják. A bor a palaestina borok között külön fajtát képez, és mint jeruzsálemi bor szerepel a forgalomban. Az olajkővér, nehéz borfajtához tartozik, hasonló a görög borokhoz, de mert nincs meghamisítva, édes alapize nem oly émelygős, zamatja pedig sokkal finomabb. Vannak egyes jeruzsálemi borfajták, melyek a legjobb aszú borokkal versenyezhetnének.

Emlékül vivén magunkkal néhány virág-szálat, elhagytuk a kertet és bekanyarodtunk az olajfák hegyére vezető eléggé meredek útra. Az út kanyarulatánál borzalmas látvány tárult fel szemünk előtt. Mankón járó, vák, nyomorék koldusok tolakodtak elénkbe, az útszéli ároknak portól lepett száraz avaráról pedig bélpoklosoknak síró nyószörgése ütötte meg füleinket. Oda tekintettünk, s látnunk kellett az emberi nyomorúságnak legirtózatossabb nemét. Szánandó áldozatok fetrengtek előttünk, a kiket halálra

25-én 261 rendes és 140 pártoló tagból álló hatalmas egyesület tágas palotát avatott föl a keresztény szocialis eszmének. A 30 ezer korona értékű házban öt-hatszáz embert befogadó nagyterem, kényelmes olvasó, játék és tanácskodó terem, két téli foglalkozásra illetve házi iparszánt munka terem és iroda áll a tagok rendelkezésére. Az emeletes ház előtt tágas udvar terül el, melyet tavasszal díszes kertté fognak berendezni. Az épület Mayer Károly építész-mérnök és Rusz István vállalkozó szorgalmas és lelkiismeretes munkája.

Az összetartó munkások e nagy művéhez méltó volt a főlavatás fényes programja. Az egész ünnepély diszgyűlés keretében volt megtartva.

Jelen voltak: Czeizel Gábor nagyprépost, Vagner József praelatus, Nemcesek Ferenc, Mihálik József apátkanonokok. Tóth János dr. c. kanonok, Glósz Lipót zárdafőnök, Puchovszky Bálint dr. esperes-plebános, Csitáry Béla, Mérey Lajos, Giesswein Sándor dr. orsz. képvis. Simonffy Gyula törv. bír. Steiner Gyula m. főjegyző, Huszár István ker. tan. Mérey Tibor dr. s még sokan az egyházi és világi értelmiségből, a munkaadók és mesterek nagy része s a munkásnép imponzus sokasága.

A templomban.

Az egyesület nemzeti díszben pompázó nagytermében hol a tagok már kora reggeltől öröm sugárzó arccal gyülekeztek, Jeszenszky Alajos elnök 9 óra tájban megnyitotta a diszgyűlést. Mielőtt — ugymond az új otthonban munkához kezdenénk megvünk a templomba hálát adni Istennek a ház szerencsés befejezéseért és segítséget oltalmat kérni tőle a jövő nehéz küzdelmeihez. Addig a diszgyűlést felfüggesztem. Erre a tagok zászló alatt testületileg vonultak az irlalmas testvérek templomába, hol Jeszenszky Alajos apátkanonok pontifikált nagyszamu papi segédlettel. A szent misénél a felsőbb leányiskola énekkara közreműködött. Az egyesület visszaérkezével a szakcsoportok elnökeiből Guderna Béla egyesületi elnök vezetése alatt bizottság küldetett ki gróf Batthyány Vilmos dr. püspök coadiutor meghívására.

Grof Batthyány Vilmos dr. mint gyűlés vezető elnök.

Az ünnepő közönség zajos eljenzése közt püspöki díszben érkezett főpapot az egyesületi elnök szép üdvözlő szavakkal fogadta s fölkerete a diszgyűlés tovább vezetésére. Gr. Batthyány Vilmos dr. elfoglalván az elnöki széket, nagyszabású beszédet intézett a közönséghez. E helyen is kiemeljük a keresztény szocialistákra nézve nagy jelentőségű beszédéből, hogy a főpap elítélte a szocialdemokraták üzelmeit, kik a felsőbb tekintély lerombolásától s a testvérmunkások meggyilkolásától sem riadnak vissza s határozottan helyeselte a ker. szocializmus törekvéseit, mely Isten, lelkiismeret és felebaráti szeretet által munkálkodik s a művelődés útján igyekszik megértetni a munkásnéppel, hogy az egyedül helyes út boldogulása felé a ker. szocializmus.

ítélt és izenkint emésztett az iszonyatosan pusztító kór.

Voltak közöttük, a kiknek fején a szemek, fülek és a száj egészen ki voltak rágva, mások véres csontot nyujtottak ki kar gyanánt, fekélyes lábukat vonszoltak maguk után, melyekről cafatokban lógott le a bőr. Így szedi szét, így bomlasztja fel tag- és izületenkint ez a betegség a testszervezetet, a míg a rothadás a szívhez nem férközik, a hol véget ér a pusztítása és a szerencsétlen áldozat borzasztó szenvedése. Néha olyan lassú a kór terjedése, hogy harminc évig is eltart, a míg befejezi pusztító munkáját.

Gyerekek és koldusok ólálkodtak a szánalmas teremtések körül és közvetítették az alamizsnánkat. Hajdan, még a zsidó uralom idejében szigorúan meg volt tiltva a bélpoklos betegeknek a városok és falvakban tartózkodni, emberlakta helyeken egyáltalában nem üthettek tanyát, hanem a temetők sírúregyeiben, az utak árkaiban, a kopár hegyek barlangjaiban kellett bujkálniök, ma ott vannak a város falai között, senki sem törődik velök, senki sem emel gátat a ragályos kór széthurcolásának, egy keresztény kórház gondoskodik a gyógyításukról, a polgári hatóság részvétlenül nézi ezt a bajt, mely igazán az emberi nyomorúság mélységeiből került az életfelszínre.

Gróf Batthyány püspök beszéde.

A mennyire örültem annak, midőn láttam hogy városunkban szépen fejlődik, emelkedik az ipar és kereskedelem, — ép úgy elsomorított, midőn azt kellett tapasztalnom, hogy a munkások számának gyarapodásával körükben terjednek az idegenből hozott oly téves és káros tanok, melyek kiölik az egyénből nemcsak a felsőbbiség és törvényeink iránti tiszteletet, hanem kiirtani törekszenek a szivekből a hitet, a vallásosságot, melyek aláássák a családi boldogságot, felforgatnak minden fenálló rendet csak azért, hogy képtelen terveiknek megvalósulására egyengessék az utat.

Látjuk azt, hogy azok, kik ezen káros tanokat követik, mindenfelé egyesülnek, egylettekké tömörülnek, hogy így egyesült erővel annál inkább előmozdíthassák téves tanaik diadalrajutását. Ilyen körülmények között természetes, hogy azok sem maradhattak magukra, akik ezen felforgató eszmékkel nemcsak nem értenek egyet, hanem azokat egyenesen elítélik, de azért jogos igényeiket mégis meg akarják védeni, — kik a megszolgált és így megérdemelt arányos munkabert biztosítani akarják maguknak a nélkül azonban, hogy akár túlkövetelésekkel, akár pedig erőszakos eszközökkel kockára akarnák tenni a munkaadó jogos keresetét, esetleg megelhetését.

Arról van tehát szó, hogy hogyan lehet biztosítani és összhangzásba hozni a munkaadó és munkás közös érdekeit; biztosítani a munkaadónak az őt megillető hasznot és a munkásnak a munkájához mért arányos bért.

A kik ezen — beismerem nehéz, — kérdéssel nyugodtan foglalkoztak, csakhamar arra a következtetésre jutottak, hogy az az életben keresztül nem vihető, ha csak mindkét részről, — a munkaadónál ép úgy mint a munkásnál, lelkiismereteségre és felebaráti szeretetre nem építhetünk, és ha ezen alapon sikerülne is egy megoldást találni, annak további áldásos fennmaradása ismét csakis a lelkiismereteség és felebaráti szeretettől van függővé téve. Mint-hogy pedig ezen két kellék a kereszténység fenséges tanában legjobban van kidomborítva és a kereszténység törvényeinek és parancsainak pontos betartása adja meg a legjobb biztosítékát ezen kellekeknek is betartására, ez volt oka annak, hogy akik elítéletektől menten, komolyan foglalkoztak ezen napjainkban oly számottevő kérdéssel azon alapot kutatva, mely leginkább kecsegtet sikerrel, a keresztény alapra helyezkedtek, és ezzel létre jött a keresztény szocializmus.

A nyitrai munkások között is voltak, hála Istennek sokan, kik azon káros tanokat elítélték, kik egy pár hangos frázisra nem akarták eldobni maguktól vallásukat, mely annyi esetben nyujtott már nekik is vigaszt és megnyugvást, — de ezek eddig nem voltak szervezve. Voltak tehát városunkban is nemeslelkű férfiak, kik ezen derék, jóra való munkások pártjára állottak, ügyüket magukévá tették, őket össze-

gyűjtötték és velük megalkották a nyitrai keresztény munkás egyesületet. Egyesültek, hogy az egyesnek gyöngesége az egyesülettől erőt, a lankadó a többi társától lelkesedést és mindnyájan együtt állhatatosságot nyerjenek közös ügyük szolgálatában.

A keresztény munkás-egyesületnek azonban nem csak az a célja, hogy összhangzásba hozza a munkaadó és munkás jogos igényeit, hanem feladata az is, hogy a munkást a művelődés terén vezesse. Igenis művelődnie kell a munkásnak, hogy ne legyen képes akárki őt néhány cifra mondással a jó útról leterelni. Neki magának kell arról meggyőződnie, hogy az út a melyen itt jár a helyes, az egyedül célhozvezető. Művelődnie kell a munkásnak társadalmi és erkölcsi téren, nehogy másoktól félrevezetve azon lejtőre jusson, a hol ezen istentelen, felforgató tanoktól elkábulva odáig süllyed, hogy leszúr egy védtelen nőt csak azért, mert Isten rendelése királyi koronát illesztett homlokára; leüt egy a szorgalmas munkában megöregedett aggastyánt, csak azért mert görnyedt gyöngye testét a papi talár földte; annak a szegény kőművesnek karjába kést döf, mert családjának éhsége kényszerítette, hogy tisztességes munkával szerezzon egy betevőfalatot övének, őt a kenyérkeresőt, a családja fentartóját egész életére nyomorekká, munkaképtelenné teszi csak azért, legyen bármily méltánylandó is mentsége — mert az ő tilalmuk dacára mert munkát vállalni.

Idáig juttatták azok a vetkes tanok tovább fejlődve és az ember lelkeben rombolva — az egyént, hogy az ember ilyen embertársaitól utálattal kell hogy elforduljon.

És mi ilyen elvadulással és ilyen kimondhatatlan gyűlölettel szembe a keresztény felebaráti szeretetet állítjuk. Mi kik a keresztény szocializmus zászlaját lengetjük, szintén küzdünk és fogunk küzdeni jogos érdekeikért, de azért midőn a munkás kérdés méltányos rendezéséért küzdünk nem szününk meg hirdetni, hogy Isten, lelkiismeret és felebaráti szeretet nélkül társadalmi, szocialis bajokat orvosolni, — az embereket, legyenek azok akár kicsodák — boldogulásukhoz vezetni nem lehet.

Ezeket előrebocsátva szívélyesen üdvözölöm Önöket új otthonukban és felhívom mindnyájukat, hogy ne engedjék soha sziveikből kiirtani az Isten és felebarátjuk iránti szeretetet; tartanak ki bátran a zászló mellett, mely alá itt szegődtek; használják fel itt az időt művelődésükre, hogy önálló ítéletet tudjanak maguknak az életre alkotni, nehogy a külső csábítások és szépen hangzó ígéretek önöket a követett helyes útról elterelhessek!

Isten áldása legyen e házon és az egyesületen melynek új otthonául épült! Ugy legyen.

A zárókő letétel és házmegáldás.

A nagy hatással mondott püspöki szavak után a fölavatásról szóló emléklevel olvastatott föl a pártoló tagok névsorával, kik évenként közel 2500 koronával járulnak hozzá az egyesület fon-

tartásához, az adományok jegyzékével, melyek 5000 koronát tesznek ki, köztük Nemcsék Ferenc apátkanonok 2000 koronás adományával, s azon szocialis gondolkozású iparosok névsorával, kik ingyen vállaltak munkákat a házépítésnél. Az emléklevel a hála örök jeléül az egyesület falaiba a Boldogs. Szűz szobra alá tétetett. Ezután a püspök coadjutor templomi ruhába öltözve ünnepélyesen letette a zárókövet s megáldotta az épület termet.

Az ünnepi beszéd.

Gr. Batthyány Vilmos dr. újból elfoglalván az elnöki széket, Franciscy Lajos drt hívta föl szóra, ki azon erkölcsi tényezőkről beszélt, mik a házépítésnél közreműködtek. Meggyőzőleg kifejtette az igazságosság és szeretet, a hit és erkölcs, a munka és szorgalom szerepét a szocialis törekvésben. A mély benyomást keltő beszéd után

Giesswein Sándor dr.

a ker. szoc. egyesületek orsz. szövetségének elnöke emelkedett szóláshoz. Azon keresztül kezdte improvizált előadását, mely az ünnepélyen megáldva az asztalon feküdt. A kálvinista hollandusok hogy megakadályozzák a kath. hittérítők bemenetelét Japánba, rávettek a lenlakokat, hogy csak azt engedjék be, a ki a kiszállás hidjára fektetett feszületet lábbal tiporja. A szocialdemokrata szervezetek is azt kívánják a belépőtől, hogy tagadja meg vallását s lábbal tiporja keresztjét. Tiszteséges ker. munkás nem léphet be. Pedig igazságtalanul számúzik a vallást, mert a mi jót Marx Lassale szocialdemokrata apostolok hirdettek, azt a kereszténységből vették. S a mi nem onnét van, az rossz. Rossz s kegyetlenül igazságtalan a kínálat és kereslet törvénye, mely aszerint szab art a verejtékes munkának, a mint több vagy kevesebb, kenyérré ehezó jelentkezik hozzá.

Helytelen a gépek lerombolására való izgatás, mert nem a gép az oka a nyomornak, hanem a ker. méltányosság és szeretet hiánya. Áltatás és lehetetlenség a természetre apelláló teljes egyenlőség, mit a demokraták követelnek. Ha a társadalmi életet úgy rendezzük be, mint a vad természetben van, akkor az erősebb mindig fölfalja a gyengét, mint a béka a gyöngyöt s a golyó a békát. A társadalom sejtjében, a családban sem lehet a kolyók gyerekeknek annyi joga, mint az öreg apának, tehát a társadalmi organizmusban sem lehet egyenlőség, tekintély és alárendeltség nélkül. Különbben az élet harmoniaja olyanná válnak, mint az orgona, ha csupa apró síp sivítana, vagy mind egyforma öreg síp bőmbőlne belőle. A tekintélyt, mit főkepek a vallás képviselői véd az életben, nem pótolja az érdek-közösség, mert az kétélű fegyver. Ha a munkások gyűlölettel szövetkeznek, kegyetlen szövetésre lépnek ellenük az erősebb munkások. Nem pótolja a vallást az altruizmus sem melyet, ha vallásos tartalmaktól megfosztjuk, önzés vált föl. Az igazi altruizmus forrása a kereszténység. A szocializmus jövője tehát a kereszténységben van

Ezzel a gyászos látvánnyal szemben nagy ellentétet képezett az a derűsebb kép, mely egy vig keleti vásárra emlékeztetett. Mikor az út azon pontjához érkezünk, a hol a lejtő emelkedni kezd, élelmes suhancok egy csorda megnyergelt szamarat hajtottak elénkbe és felkínálták a »lovaglás«. Akadtak vagy huszan, a kik nem vetették meg a szapora lépésű paripákat, s ezeket aztán előre küldtük, mert a hajcsárok túrheteretlen lármája, zavarta vezetőink magyarázó előadását. A számárháton való nyargalás Keleten annyira megszokott dolog, hogy a nélkül kirándulást képzelni sem tudunk. Az apró állat a legrosszabb úton is biztosan lép, síkos térségben pedig egészen jól üget.

Mintegy feluton lehattunk az olajfák hegyének legmagasabb csúcsa és a Gethsemane kert között, mikor megálltunk, hogy gyönyörködjünk Jeruzsálemnek páratlanul szép panorámájában. Tourista tapasztalat szerint itt van ennek a panorámának legkedvezőbb nézőpontja. A távolságot átszelő napfényes színek pompájában a szent város egészen másképp fest, mint közvetlen közléről, utcáinak és tereinek szemetes, omladékos pontjairól. Az Omar-mecset ön lemez kupolája azurkék és tüzvörös színeket játszik a vakító fehérségű kötömegek felett. Az

előkép túlságos anélénk színeit, a szent sir templomának sötét körvonalai árnyalják.

Az egész fensíkot, melyen a város épült, minden oldalról tisztán láthatjuk. Sion és Moria hegyének épületei, melyek hajdan a város díszét alkották, ma is szemben állanak egymással, mint ellentétes égi sarkok, melyek csillagsugárzás által világítják meg egymást. A Morian az Omar-mecset ragyog, Sion hegyén pedig kisebb mecsetek, minaretek és tornyok arany félholdjai és keresztjei szórnak káprázatos fényt a város felett mozdulatlanul terpeszkedő légoceánba.

Gyönyörű, színes minden, nem látszanak innét a mélyedések és gödrök, nem a völgyeknek sirokat és piszkot rejtő katlanjai, az egész város úgy néz ki, mintha a csillagokból szállott volna alá, valamely márvány hegynek évszázadok forgása alatt lapossá kigyulult tetejére. Kis kápolna áll a fenséges panorámának ezen a pontján, neve »Dominus flevit«, »az Úr sírt«, mert itt mutatja a hagyomány azt a helyet, a hol az Üdvözítő Jeruzsálem felett könnyeket hullatott, midőn Jerichóból jövet, az olajfák hegyének lejtőjén a várost megpillantotta. Lelkében ugyanakkor Jeruzsálem közelgő pusztulásának a képe bontakozott ki.

Nem sokára elértük a »Pater noster« temp-

lomot. A keresztetek idejében rögződött meg az a hagyomány, hogy Krisztus Urunk itt, a hol most ez a templom áll, tanította a Miatyánkra az apostolokat. Egy tágas udvaron átmenve, folyosó alakú pompás csarnokba jutunk. Harminckét égetett agyagtábla sorakozik egymás mellett a csarnok falain, a Miatyánknak ugyanannyi nyelven közölt szövegével. Lelkünk öröme ott olvastuk a magyar Miatyánkot is, de sajnós, bántó hibát találtunk a szövegben. Az »országod« szó az egyik sor végén és a másik elején így van szétválasztva: ors-zágod. Szép templom boltívei alá vezet a csarnok keleti oldala, míg északról karmelita rendű apácák csendes kolostora virraszt az olaszországi sarkterekhez hasonló hely magánya felett. A templomot a Miatyánk-csarnokkal és kolostorral együtt 1868-ban Latour d'Auvergue hercegnő, III. Napoleon császár rokona építtette.

Elhagyva a tündöklőn tiszta templomot, melyben közösen imádkoztuk el az Úr imádságát, több lépcsőfokon mélyen fekvő földalatti helyre mentünk le, mely valamikor cisterna lehetett. Ma az úgynevezett Credo-kápolna áll itt, annak emlékére, hogy az apostolok a hagyomány szerint ezen a helyen állították össze az apostoli hitvallást, a Hiszekegyet, mielőtt a világba széjjel mentek volna.

Zárószó.

A viharos eljenzéssel kísért beszéd után egy munkás indítványa került sorra, melyben összes társai határozatlanul kimondják, hogy a keresztény szociális zászlónak lelkük utolsó lehelletéig hívei maradnak. Azután Jeszenszky Alajos az egyesület nevében köszönetet mondott a püspök urnak, közreműködőknek s a megjelent ünnepelő közönségnek s a diszgyűlés véget ért.

Ujdonságok.

Egyházi hírek. Némegy Márton, kocsói (Trencsén m.) helyettes lelkész ugyanoda plébánosnak nevezetett ki. — Az esztergomi egyházmegyéből: Kúha Konstant, Sissóra plébánosnak, Kovácsi Kálmán pedig Vágsellyére segédlelkésznek nevezetett ki.

Isteni tisztelet. Az irgalmas nővérek templomában dec. 8-án (szombaton) a Szeplőtelen fogantatás ünnepén d. e. 10 órákor ünnepélyes isteni tisztelet lesz. A szent misén a székeskúptalan egyik infulás kanonokja fog celebrálni. Az ajtatósságot d. u. 1/2 3-kor áldás és letenye fogja bezárni.

Tanító-választás. Gerencsérén f. hó 10-én megtartott kántortanító választáson *Borbás Géza* gyöngyös-oroszi tanító választott meg kántortanítóvá.

A nyitrai keresztény munkás-egyesület ma, december hó 2-án vármegyeház ter 8. szám alatt levő saját egyesületi helyiségében házalapja javára jótékony célú színelőadást rendez. Kezdeté este 1/8 órákor. Helyárak: I. oszt. ülőhely 1 kor. 60 fillér. II. oszt. ülőhely 80 fillér, állóhely 40 fillér. Felülzárásokat köszönettel fogadunk és hirteligen nyugtázzunk. — Műsor: Színpad kerül közkívánatra a házfelavatás alkalmából előadott Rákócziért! Regényes színmű 3 felvonásban II. Rákóczi Ferenc korából. Irta: Erdősi Károly. I. felvonás: Hulló csillagok. (Történi Munkács mellett) II. felvonás: Rákócziért! (Történi a munkácsi várban.) Változás: Rákóczi búcsuja. (Történi a vereckei szorosban.) III. felvonás: Rodostó. (Történi Rodostóban.)

Szociális előadások. A nyitrai munkás-egyesületben dec. 2-tól kezdve vasárnaponként délután szociális irányú előadások tartatnak, melyekre az érdeklődő közönség becses figyelmét föl hívja és szíves megjelenését kéri a rendezőség. Az első előadás dec. 2-án délután 4 órákor lesz a fogyasztási szövetkezetéről.

Kormányunk és a nyitrai kath. felső leányiskola. Lapunknak egy előkelő budapesti barátja írja a következőket: Ép most jutott kezemhez a kultuszminiszter 1905. évi hivatalos jelentése a közoktatás állapotáról. Minthogy felteszem, hogy önök Nyitrai csak később jutnak hozzá, ennél fogva értesítem a t. Szerkesztő urat, hogy mi áll benne a nyitrai kath. felső leányiskoláról, azt hiszem közelebbről érdekelni fogja.

A folytonosan emelkedő úton nem csekély erőlködéssel tartottunk az olajfák hegyének végső csúcsa felé, a hol a mennybemenetel mecsetje van. Bármily furcsán hangzik ez a szó, meg kell vele barátkoznunk. Krisztus urunk mennybemenetelének helyén most mohamedán mecset áll. Hajdan itt is Nagy Konstantin császár kifogyhatatlan bőkezűségéből fényes bazilika hirdette a kereszt dicsőségét, de az az idők viszontagsága alatt elpusztult, a mohamedánok elfoglalták a helyet, melyet ők is szentnek tartanak, s a keresztény templom romjain mecsetet építettek.

A régi korból fennmaradt pazarul díszes kapun tágas udvartérre jutunk. Ennek közepén áll a szabálytalan nyolc szöglet képező mecset. Különös látnivalót nem találunk benne, csak egy kőbe mélyedt lábnyomot mutogatnak, a mennybe felmenő Jézus lábnyoma gyanánt. A márványkerettel védett lábnyom, egészen szabályszerű kinyomata egy emberi lábnyom, de az eredetéről semmi bizonyosat sem lehet állítani.

A mecsetet környező udvartéren öt fülkét látunk, ezekben a mennybemenetel ünnepén a keresztény vallások papjai misézni szoktak. Ez is olyan eredetiség, a minővel csak Palaestinában találkozunk. Mohamedán mecset udvarterén, keresztény oltárok és misék! Nem is nézik

(Igen köszönjük szíves figyelmét. Szerk.) A miniszteri jelentés szóról szóra a következőket tartalmazza:

„A három róm. kath. felsőbb leányiskolában (t. i. a nyitrai, temesvári és egri Szerk.) az 1905. év folyamán semmi nevezetesebb változás nem történt. Mind a három benlakásra van berendezve, teljesen az állami felsőbb leányiskolák tanításterve alapján működnek, s úgy a tanító erők és felszerelés, mint általában a nevelés és tanítás szempontjából megfelelnek hivatásuknak s egészen méltán sorakoznak az állami felsőbb leányiskolák mellé.

Különösen nagy szolgálatot tesznek a nyitrai és temesvári róm. kath. felsőbb leányiskolák általános hivatásuk hű ápolása mellett még azzal is, hogy a nemzetiségi vidékeken valóságos apostolai a magyarosodásnak.”

A nyitrai főgymn. ifjúság segély egyesülete. A nyitrai r. k. főgymnasium Szt. Ágostouról nevezett ifjúság-segélyező egyesületének folyó évi dec. hó 9-én délelőtt 11 órákor a gymnasium épületében tartandó XXII. rendes közgyűlésére a t. c. tagok tisztelettel meghívotnak. Targyisorozat: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Igazgatósági évi jelentés. 3. Végleges felmentés az 1905/1906. évi számadásokról. 4. Az 1906/7. évi költség-előirányzat megállapítása. 5. Az igazgatóválasztmányok megválasztása. 6. Indítványok, melyek előbb az elnökségnél bejelentendők. Kelt Nyitra, 1906. évi november hó 27-ikén. Horvát Sándor, igazgató. Dr. Tóth János, elnök.

A nyitrai szent ferencrendiek templomára újabb adakozott Kalinay-Vieszt 10 koronát, mely összeg adományozásáért halás köszönetét fejezi ki az intézet főnöksége.

Baleset. *Juhász Sándor* bankigazgató a hét folyamán lakásán berendezett fürdőszobában foglalatosskodott, egyszerre a polcra akart valamit elvinni és hogy könnyebben elérhesse, a fürdőkád szélére állott. Ekkor azonban a vízzel telt fürdőkád felbillent, *Juhász Sándor* pedig egyensúlyát elveszítve teste hosszabban leesett oly szerencsétlenül, hogy lábával a kád mellett lévő szekrényke márvány lapját szétzúzta, minek következtében a lábán súlyos seb támadt, s ennek következtében derék polgártársunk az ágyat kénytelen őrizni. A szerencsétlenségben szerencse, hogy nagyobb baja nem esett, mert esése könnyen vezetett lehetett volna.

Az országos Pázmány egyesület pártoló tagjaivá legújabbban az ország különböző vidékeiről 63 esperesi kerület lépett be egyszerre. Vármegyénk illetőleg egyházmegyénk területéről a következők vannak köztük: a nyitra-ujlaki, a szenici, *illavai, turzófalvi*, sasvári, érsekújvári és a csejthei esperesi kerületek. Vivant sequentes!

A gázvilágítást ellenőrző bizottság b. figyelmébe. A holnapi nappal kezdődnek a hajnali misék, az u. n. rostaték, melyekre hagyományos szokás szerint igen sokan szoktak eljárni. Mivel azonban a gázlámpákat ilyenkor már eljutták, a téli fagy következtében

ezt jó szemmel az izlam követői, de kénytelenek tűrni.

Áhítatos hangulat nem keletkezhetett bennünk, a míg ezen a helyen jártunk, bár éreztük, hogy szívet-lelket emelő érzések forrásánál vagyunk. Éreztük, hogy csak le kellene borulnunk, és a tanítványaitól távozó és őket megáldó Üdvözítő emléke a mi lelkünket is átringatná abba a titokzatos szent vagyakozásba, melylyel a bár még gyenge, bártortalan, de hit- és szeretetben már megingathatatlan tanítványok isteni Mesterük dicsőséges országára néztek. Éreztük, hogy a vigasztalás szavai, melyeket az Úr a szomorkodó tanítványokhoz intézett, a mi lelkünkre is földi vándorlásunk pályáján az erősítő remény életbalszámát öntenék. De nem lehetett itt emelkedett gondolatokat és érzéseket tartósan ápolni, a közelben levő dervis kolostorból vihógó hangok hallatszottak, a dervisek imádságukat végezték, a fájdalmas nyöszörgésnek szünni nem akaró, vontatott siránkozásával. Gyorsan felszedődtünk és elsiettünk a visszatérítő koncert tájékaról.

Füge, szent János kenyér és barackfák, terebintusok és galagonya bokrok között vezetett ezután az utunk az orosz telephez, mely pompás épületei és gondosan művelt kertjeivel Jeruzsálem környékének szép pontjai között könnyen az első helyen áll. A növényzet itt viruló üde, akár csak a középtenger szigetinek flórája, a kilátás gyönyörű és meglepetésekben gazdag.

Eszaki irányban kell néznünk, a Jordán völgye felé. Hogy magaslaton vagyunk, és hogy a szabad szemmel kivehető távolság legmesszebb fekvő pontjai valamivel alacsonyabban fekszenek, azt látjuk. De el van takarva szemünk előtt, egy csodálatos érzéki csalódás fátyolával az a nagy mélység, melybe a szemhatár szélein mutatkozó tárgyak lesüllyednek. Az áttetsző, szélől nem mozgatott, portól mentes, tiszta levegőben távcső nélkül is egy ezüst sávós rónát látunk megcsillanni. Ez a holt tenger tükre.

Gyerekjátéknak tartjuk annak a távolságnak az átszelését, mely nézőpontunkat a csillagó víztől elválasztja. Készek volnánk vállalkozni rá, hogy két óra alatt gyalogszerrel is megtesszük ezt az utat. Pedig két nap kellene ahhoz jó gyaloglónak, kocsin is, mint látni fogjuk, 10—12 órára van szükségünk, hogy oda érjünk. A talaj leszálása pedig 1200 méter. Ennyivel kell leereszkednünk a holt tenger szintjéig.

A családok kép legyőzhetetlen kíváncsiságot ébresztett bennünk a holt tenger és általában a Jordán völgye iránt. Most már ennek a kíváncsiságnak a rabjai vagyunk. Adieu.

a járda sikos és a nagyközönség nem tudván hová lép, sokszor balesetek áldozata lesz, azért a város közönségének érdeke megkívánna, hogy a gázlámpákat legalább reggel 1/2 6 kor meggyújtánák és égne a gáz 1/4 7-ig. A városra nem hárul ezért kiadás, mert 8—9 kor este már a lámpák legnagyobb részét lehet leejtani és reggel meggyújtani.

Rákócziért. A helybeli keresztény munkás egyesület házavatásának egyik fénypontja volt az este 1/2 8 órákor előadott „Rákócziért” című színdarab E kedves, hazafias és vallásos motívumokban bővelkedő darab drámai cselekvénye II. Rákóczi Ferenc fölkelése utolsó szakában 1710 felé játszik, midőn Rákóczi a csatavesztések és árulások folytán reményét veszíti, Lengyelországba készül, a háború befejezését pedig Károlyi Sándor, vitéz katonájára bízta. A cselekvény magva, mely körül csoportosul a többi kisebb-nagyobb jelenet, az, hogy Kápolnai János árulóvá lett, de jegyese Jucika befolyása következtében erős kuruccá lesz, megmenti a fejedelem életét, hű követője lesz, és Jucikájával Rodostóban egybekel. — Működő előadásoknál a kritikus keze sokszor megvan kötve, a jelen darab előadásánál azonban hahozás és nagyzás nélkül mondhatjuk, hogy a szereplők ugyancsak kitettek magukért, olyan előadást rendeztek, hogy a nyitrai színház ritkán lát annyira érdeklődő közönséget, hogy a ternek zsúfolásig megteltek, s igen sokan udvarra szorultak, haza nem mentek, mert táncolni akartak; egyrészt pedig haza ment, mert nem volt hely olyannyira, hogy a 1/2 8 ra hirdetett előadásra 7 órákor a helyek el voltak foglalva. Az előadást pontosan kezdték, az előadás buzgó rendezője Jedlicska Gyula sűrű-forog, s a darab folyik mint a karikacsapás. Igen szépek voltak a korhű jelmezek, a melyekben alig lehetett ráismerni a szereplőkre. II. Rákóczi Ferenc (*Risnyovszky János*) oly hű jellemző volt, a mint II. Rákóczi a képeken látható. Előadása méltóságos, fejedelmi; ügyes hanglettel, a hazaszeretet nemes érzésétől áthatott hangon beszél, oly érzelmeteljes hévvel alakít, hogy ismételen fölhangzik a tapsvihár, amelyet a szereplő méltán megérdemelt. Előadása volt a darab fénypontja. Rákóczi nehéz szerepét jobb kezekbe nem teheték volna. — Jucika (*Sulya Mariska*) méltó párja volt Rákóczinak, már többször hallottuk kedves játékát, de az mindig kedves, mindig erőt, életet, lelkesedést tud önteni szerepébe. Akár mint Kápolnai jegyese, akár mint ápolónő derekasan megállta helyét. — Kápolnai János (*Szivel József*) nehéz és hosszú szerepét sikeresen oldotta meg, Jeney Kálmán nemes páthossal adta a munkácsi generális; Jankovics Pál a ferencrendi szerzetest ügyesen alakította, Bariczky Lajos különösen szépen deklamált, mint Mikes Kelemen. Hodecsek József egy igazi vén kuruc volt, sokat nevettek rajta, Nagy Sándor, a kuruc vitéz, méltó párja volt. A szereplőket összesen és egyenként szorgalmukért és ügyes játékukért a közönség őszinte rokonszenvre kísérte, de teljes szemponjtájból nem hagyhatjuk ki Miska cigány (*Urbanek István*) ügyes alakítását, aki valahány-

szor színpadra került, ügyes mókáival zajosan megnevetette a közönséget. A darab 1/2 11-ig tartott, a nagy melegben a közönség kitarított, mert élvezett. Ezután rögtön szétbontották a színpadot, a közönség a mellékhelyiségekbe vonult, és a 17 méter hosszú teremben megkezdődött a tánc. Koszorú bandája húzta a talpalátóval és 80 pár táncolt a teremben. A jókedv feszelen volt, sajnos, hogy az egész közönség nem táncolhatott, legalább 20 lány nem táncolt, a mamák pedig irigykedve tekintettek táncoló lányaikra, égett a talpuk, de hiába, a lejtést átengedték lányaiknak. A közönség csak 5 órakor kezdett ritkulni, s a mulatságot csak a 7 órai világosság oszlatta szét. Ilyen fényesen sikerült mulatság Nyitrán nem igen volt. Eljének a következők.

Szinelőadás. A Kath. Legényegyesület december hó 8-ikán d. u. 5 órakor a Szeplőtelen Fogantatás tiszteletére rövid ünnepséget rendez, melynek fénypontja *Konrad Ferenc* főgimn. tanár előadása lesz: „*Három nevezetes nap*” címen. — Ugyanakkor közkívánatra másodszer előadásra kerül a kitűnően sikerült és igen mulattató *Nihilisták* c. szindarab. Belépődíj tetszés szerinti.

A nyitrai kath. legényegyesület elnöksége kedves meglepetésben részesítette az egyesület munkaprogramját. Igen gondosan van összeválogatva az előadandó anyag és ezen előadásokra valóban szakembereket sikerült megnyerni, akiknél tapasztalataik révén az előadás anyaga szinte vértüké vált, és ezek az iparos ifjak között valódi világosságot fognak terjeszteni. Az előadók mind maguk is kész, szakvizsgázott emberek és közismert tudományos multjuk garancia arra, hogy az előadások úgy je kezekben van; igen helyes, hogy a kereskedelmi és iparos osztály is képviselve van az előadók között. Örömmel kell konstatálnunk, hogy ezen ismeretterjesztő előadások immár esztendő óta tartatnak, és akik ezek dacára azt a merész állítást kockáztatják, hogy Nyitrán eddig senki sem terjesztette a világosságot, annak azt kell mondanunk, hogy vagy tudatlanság, vagy rosszakarat vezérli, már pedig ezek egyikével sem lehet kérkedni. Holnap, hétfőn este 7/9-kor *Dr. Kopp Tibor* főgimn. tanár tart nagyérdemű előadást az ipar ujabbkori történetéből. Az estét énekszámok és szavalatok teszik változatossá. Az egyet pártoló tagjait és barátjait b. családjukkal szívesen látják vendégekül.

Halálozás. *Toifel József*, a „Szarvas”-szálloda tulajdonosa f. évi november hó 24-én hosszas szenvedés után, életének 60-ik évében Nyitrán elhunyt. Atyja 1846-ban jött Nyitrára a Szarvasszálló bérőljének, a család eszerint 60 éve bírta a szállót. A megboldogult 1881-től a szálló bérőlje volt. Temetése mult hó 26-án ment végbe.

Fischhof Józsefné szül. Boxhorn Johanna nov. hó 25-én életének 52-ik évében Nyitrán elhunyt.

Id. Dubrovay János, nyugalmazott egyház karnagy november 23-án Érsekújvárott meghalt élete 81. évében — A megboldogult éveken át ének-tanár volt az újvári gimnaziumban, s úgy a város, mint a vidék ifjúságának énekköztája volt.

Köszönet nyilváníítás. A nyitrai keresztény munkás egyesület házfőlavatása alkalmból rendezett ünnepélyen a belépő jegyekre fölfűzettek: Bendé Imre megyés püspök ur 2 drb # Vagner József praelatus 2 drb # T. Ö., S. Gy. 10 kor. Kutvaszer István kanonok Mihálik József apát-kanonok 9 kor. Baesa István 8 k., Pauer János 5 kor., Ferenczi József főgimn. tanár, Kaszala János dr., Rauscher Ernő 4 kor., Jurcsó Lipót, Merkader Antalné, Mihalovics Ede dr. 3 kor., Duboviczky Imre, Csitány Béla, Cse-reney István dr., Franciscy Lajos dr., Glósz Lipót, Filkorn Jenő, Hromy Endre, Krajcsovicz István, Kratochvilla A., Neugebauer Nándor, Papp Ferenc, Pécs Ede, Weigl Antal, Verebély Géza 2 kor., Belák József, Blazsek István, Durdy János, Furda Károly, Guderna Béla, Juhari Károly, Kostyál János, Matusinecz Mihály, Milecz Mihály, Novotny Vilmos, Simonffy Gyula, Sulya Károly, Szabó József, Sztanyó Ferenc, ifj. Sztaszkal Lukács, Sulgan Endre, Unzeitig József, Zeliinka Emil 1 kor., Széchenyi Sándor, Valasek Mihály, Vitla Endre 50 fillér. Az adományozóknak ez uton is hálás köszönetet mond az egyesület vezetősége.

A nyitramegyei gazd egyesület választmánya december hó 6-án, csütörtökön d. e. 10 órakor Nyitrán, saját helyiségében (Kossuth-tér 3/b) ülést tart. Tanácskozási tárgyak: 1. Földmívelésügyi m. kir. miniszter úr leiratai:

Házi ipari tanfolyam rendezése, kisczárda közt árpa vetőmag kiosztása, halélettani kísérleti állomás létesítése, pótlóvásárok miként való fogantatása, a német birodalomba szállítandó lovak kedvezményes vámkezelése tárgyában. 2. Javaslat az alapszabályok módosítása tárgyában. 3. Javaslatok a növények marha levágatásának korlátozása tárgyában. 4. Bossányi Lajos egyesületi tag javaslata az állattenyésztés felkarolása érdekében. 5. Titkári jelentés az egyesület mult évi működéséről. 6. Számadás vizsgáló bizottság jelentése az 1905. évi zárszámadásokról. 7. Az 1907. évi működési program megállapítása. 8. 1907. évi költségelőirányzat készítése. 9. Intézkedés a C. E. O. Sz. nagygyűlésére 5 tag kiküldése s annak vegre-hajtó bizottságába 3 tag kijelölése iránt. 10. Alispáni átírat Privigyén letesztendő vásár tárgyában. 11. Társegyesületek különböző átíratai. 12. Jelentés a vágóhelyi és szakolcai díjazásról. 13. Jelentés a köröskényi hitelszövetkezet megalakításáról. 14. Az őszi közgyűlés határnapjának és napirendjének megállapításáról. 15. Folyó és tagsági ügyek.

Műkedvelői előadás. A privigyeyi kath. legényegyesület f. hó 25-én színelőadást rendezett. Színre került a „Szökött katona” népszínű. A kaszinó terme nem volt képes befogadni a közönséget oly nagy volt az érdeklődés, de meg is állottak helyőket emberül a derek műkedvelők. Ilyennek szeretjük látni az iparos ifjúságot s örülünk, hogy vezetése ismét jó kezekbe került. Ez volt az új elnök: Majerszky Ede bemutatkozása. Felülfizettek: Dr. Ernszt S. 5 kor., Brestyanszky K. 2 kor. 80 f., Czocher K. 3 kor. 40 f., Móser T. 2 k. Jung Sz. 3 k., Végh J. 3 k 40 f., Schvare E. 2 k., Szatmáry K. 2 k., Wunder 70 fillér, Kmety J. 1 kor. Az előadást decemb. 2-án megújazzák. — *A rajeci kath. ifjúsági kör*, november hó 25-én saját helyisége berendezésének javára táncmulatsággal egybekötött színelőadást rendezett, mely a helybeli és vidéki előkelő közönséget szép számmal hozta össze. Színre került Almási Tihamer „Rendelő óra” című vígjátéka, melynek sikerült előadása a jelenlevők tetszését teljes mértékben megnyerte. Igen helyes volt Virgha Pisti úrhölgy Szidónia szerepében, nemkülönben Virgha Ilka úrhölgy Hermin szerepében. Teljesen beleélte magát az orvos egyéniségébe Zsided József úr, úgyszintén remekül alakított Matovits István úr Ravianszky szerepében. Brestyanszky József úr is hűen adta vissza Pennás képviselő alakját. A szereplők buzgó fáradozását siker koronázta, mert az élvezetes előadást a nagyszámú közönség mindvégig figyelemmel hallgatta és tetszésnyilvánításával jutalmazta. Ezután „Bűnhődés a vétekért” című bohózat került színre, mely hasonlóképen a közönség osztatlan tetszésével találkozott. Ki kell emelnünk Ribárik József urat ki komikus alakításával zajos tapsokat aratott. Az előadást hajnalig tánc követte. Felülfizettek: Baross Károly 2 kor., Imlauf Károly 3 kor., Skrabik András 2 kor., Treidler Ferenc 2 kor., Blazsek Lajos 1 kor. kiknek ez uton mond hálás köszönetet a kör elnöksége.

Elfeledett szobor. A nyitrai új törvényeszéki palota előtt allítandó B. Szűz Mária szoborra érkezett lapunk szerkesztőségéhez e héten Gombárik István és nejétől Nyitrán 10 k. Hozzáadva a lapunk utolsó számában kimutatott 3114 kor. 50 fillérhez lesz főösszeg 3124 kor. 50 fillér. Isten fizesse meg!

A nyitra-ujlaki missió. Boldog az oly község, melynek kegyura oly szeretetteljesen gondoskodik a hívek nemcsak anyagi, de lelki ügyeiről, és ezt kell mondanunk a szomszédos Nyitra-Ujlaki községről, a melynek kegyura öv. gróf Esterházi Jánosné szül. Tarnovska grófnő az ujlakiaknak valóságos özrő anyyala. A grófi kastély tárva-nyitva gazdagnak, szegénynek egyaránt, és senki sem távozik onnan, hogy a szeretetre méltó grófnő támogatása, segítsége, vigasztalása nélkül hagná el a grófi lakot. Az ujlaki nép sokat beszél jószágos szíveről, a melynek legujabb ténye az, hogy saját költségén rendeztet az ujlakiaknak missiót, a melyen ő maga is teljes buzgalommal résztvesz, példát adva miként kell az Istennek szolgálni. A prediciókon résztvesz, többször járul szent áldozáshoz, a derek lazarista atyákat ő hozatta el, azok segítségéről ő maga gondoskodik, asztalához hivta őket és fogatait rendelkezésre bocsátja, ha szükség van rá. E buzgó példa vonzza az embereket, a templom zsufolóság van megtelve, a gyóntatószékeket szinte ostromolják. *Beran József* és *Báthora József* lazarista atyák tartják az ajtatosságot nov. 25-étől egész dec. 5-ig. Segítségükre van a község lelkipásztora Dr. Steinhöfer Gyula, esp. plébános és

a környék néhány lelkesze. Midőn leszögezzük azon örvendetes tény, hogy akadnak még ma is oly buzgó lelkek, mint Esterházi grófnő, reméljük, hogy e nemes példa bizonyára másokra is hatni fog. Adja Isten!

Privigye—németprónai vasut. Privigyeyről Németprónára tavasszal vasut épül. Németpróna nagyközség és a szomszéd községek az anyagi hozzájárulást már biztosították. Ezen 12 kilom. hosszú pályavonal a már régóta tervezett privigye—rajeci 41 kilométer hosszú vonalba esik és a nyitravölgyi vasut ezzel a megye északi határához ér. Ilyformán, ha a németpróna—privigyei vonal kiépül, Németprónáról Rajecig már csak 29 kilom. hosszú hegyipálya lenne kiépítendő, és így a már évek óta oly sokszor sürgetett érsek-újvár—zsolnai fővonal teljes kiépítésének megvalósulása ismét egy lépéssel halad előre. Hogy az érsekújvár—zsolnai vonal elsőrangú forgalmi szükséglet, ezt már számtalanszor bizonyították. Dicsérendő Németpróna város és a szomszédos községek áldozatkészsége. Külömben ezen vasutra már nagy szükség volt, mert csak így remélhető, hogy a város és környékének szorgalmas jóra való népe a közlekedési eszközök megjavulásával új kereseti forrásokhoz jut és nem lesz kénytelen Amerikába kivándorolni.

A honi ipar érdekében a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara legutóbbi teljes ülésén, melyen Nyitra, Pozsony, Trencsén és Turóc vármegye kamara tagjai is jelen voltak, elhatározta, hogy a honi ipar fejlesztése érdekében arra törekszik, hogy megismertesse a fogyasztó közönséggel a hazai ipar azon termékeit, melyek úgy ár mint pedig minőség tekintetében versenyképes bármely idegen származású iparcikkal, másfelől pedig, hogy a hazai kereskedő osztálynak is segítségére legyen a honi iparcikkek terjesztése körül. E végből kerületének a fogyasztásra alkalmas ipari termékeiről nyilvántartást készít s felhívja az érdekelt iparosokat és gyárosokat, hogy új versenyképes készítményeiket mindenkor közöljék a kamarával. A közhatósági szállításoknál megfelelő közleményeket intéz kerülete állami és törvényhatósági hivatalaihoz, és felajánlja véleményező közreműködését mindazoknak, a kik a hazai ipar termelő képessége felől kérdéssel fordulnak a kamarához. Minthogy a hazai ipari munka pártolása és különösen művésziesebb és jobb minőségű kézműipari cikkek kelendőségének legelső feltétele, hogy a hazafias közönség főleg a tehetősebb társadalmi osztályok megismerjék már a régi időben is jó hírnévnek örvendő s külföldön is elismert iparunk alkotó képességét s hogy általában megkedvelje a közönség a szép, izléses és jó minőségű szükségleti cikkek vásárlását minők: szobaberendezések, bútorok, műlakatos-tárgyak, építészeti tervek, szobafestő és diszitó munkák, ruházati cikkek minden fajtája, üzleti kirkakatok (portale) stb. elhatározza, hogy a kamara könyvtárában levő mintarajzokat és iparosok és kereskedők rendelkezésére bocsátja és segítségére lesz azoknak, akik egyéni izlésüknek és kívánságuknak megfelelő mintákat és rajzokat akarnak készíttetni. Végül a kamarai szekháznak alkalmas raktárhelyiségeit az iparosoknak állandó és időszakos kiállítások számára díjmentes rendelkezésére bocsátja.

Missiók Privigyén. A redemptorista atyák november 28-tól dec. 12-éig szt. missiókat tartanak. Előzőleg Lazán községben voltak két hetig.

A Nagy-Tapolcsányi II. gyógy-szertár ügyében vettük a következő sorokat: Tek. Szerkesztő Úr! Nagyon kérem, kegyeskedjék a „Ny. Sz.” legközelebbi számában néhány szóval jelezni, hogy a nagytapolcsányi II. gyógyszer-tár körül felmerült hírlapi vitától én teljesen távol allottam és habár módomba lett volna az ellenem intézett támadásokra válaszolni, soha a „Ny. Sz.”-nek egyetlen szót se küldöttem ez ügyben, mert nem tartottam megengedhetőnek, hogy a saját ügyem érdekében nyilatkozzam. Kéréssem ismétése mellett vagyok a T. Szerkesztő úrnak lekötelezett igaz híve *Amon Vilmos*.

A komjáthi kath. iskola felszentelése. Komjáth községe örvendetes ünnepélyt tartott folyó hó 25-ikén. Ekkor szenteltetett fel ugyanis az ujonnán felépített kath. iskola 5. és 6. tanterme s a 4 tanítói lakas. A felszentelést Varga János, nagy-kéri esperes-tanfelügyelő úr végezte, az itteni buzgó plébános Horváth József segédlete mellett, körülbelül ket-három ezer komjáthi hívő jelenlétében. A szertartás végén az esperes-tanfelügyelő úr rövid, de a magyarul értő tót nép szívehez szóló beszédet mondott,

29-134
184-182

melvet ezen jó nép oly áhítattal hallgatott, akár csak minden egyes szavát értette volna. Ebben a beszédben a felszentelő esperes úr az iskola szükségét egyházi és hazafias szempontból gyönyörűen fejtegette, gyengéden ostromozván azon szülőket, akik hanyagul küldik gyermekeiket az iskolába és kijelentette, hogy ezen hajlék arra való, hogy benne a gyermekek az egyháznak és a hazának hű és hasznos polgáiraivá nevelődjenek. Utána a helybeli plébános úr lelkesen beszélt híveikhez az iskola hívatásáról, buzdítván őket, hogy gyermekeiket szorgalmasan küldjék az iskolába, mert hiszen azon anya saját gyermeke ellen vet, aki azt az iskolába nem küldi. Végül pedig az összes hívek, szülők és polgárok nevében köszönetet mond a jelenlevő községi előjáróságnak azon önzetlen, kitartó és buzgó fáradságáért, melylyel ezen iskola felépítésén és berendezésén fáradozott. Elnem mulasztatom felemlíteni azt, hogy Komjáth község előjárósága eredetileg azon fáradozott, hogy Komjáthon egy különálló állami iskola létesítessék, mely terv már majdnem diadallal végződött, azonban dícséretére legyen mondva, az erdemes előjáróság a komjáthi uradalommal, a nép általános ahajának engedve felhagytak az állami iskola ügyével s ime maga az előjáróság segítette a róm. kath. iskola felépítését keresztülvinni. Most már készen áll a díszes épület, melyet Tomascsek János, az ismert nyitrai építész épített. Wladár Pál komjáthi jegyző és Ács Boldizsár községi bíró fáradságát nem ismerő buzgalommal vezették az ellenőrzést. Ezen iskola modern, célszerű és remek berendezése szintén ezek urak érdeme. Ha minden község ily módon szíven viselné a kath. tanügyet, úgy kevés állami iskolára volna szükségünk.

Piaci gabonaárak. A „Nyitramegyei gazdasági egyesület”-nek a nyitrai piacon eladott terményekre vonatkozó jelentése 1906. november hó 21-dikén (100 kilogrammonként koronákban): Buza 13.70.—14.50. Rozs 12.30.—12.50. Árpa 13.60.—15.— Zab 14.20.— Kukorica ó: 9.80. új 10.20. Látható gabonakészletek: Buza 25000 q. Rozs 1200 q. Árpa 20000 q. Zab 500 q. Kukorica 300. Ó tengeri már egyáltalán nincs. A kínálat és kereslet igen csekély. A termelők a gabonájuk eladásával a csekély árakra való tekintettel legnagyobb részt tavaszig várnak, azon reményben, hogy akkor különösen a buza ára magasabb lesz. A waggon hiány a szállítás menetét nagyban gátolja. A vetések állása szépnek mondható.

A háziasszony gondoskodásán mulik a család üdve, boldogsága!

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé

Kathreiner előállítási módszere révén kellemes ízű, az egészséget előmozdító és olcsó, ez által a legmegbecsülhetlenebb előnyöket nyújtja minden háztartásnak!

Minden vásárlásnál hangsúlyozzuk kifejezetten a Kathreiner nevet és csak eredeti csomagokat kérjünk Kneipp-páter védjeggyel.

Köszönetnyilvánítás. Azon tisztelt rokon-jóbarát- ismerős-, és vendégeinknek, kik felejthetetlen, megboldogult férjem, illetve édes atyánk elhalálása alkalmából, mérhetetlen fájdalomukat, a temetésen való megjelenésükkel enyhíteni szívesek voltak, fogadják ez úton is őszinte köszönetünket. *Özv. Toifél Józsefné és fiai.*

Parmai ibolya szappan. E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolyaillatot? S ha e kedves és gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt is tudjuk, hogy az arcbőrt finomítja, üdíti, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arcbőrűek is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségűben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas partolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készítője Szabó Béla pipere szappangyáros. Miskolcon. Kapható Nyitrán, Kubányi István drogériájában.

CSARNOK

Egy főbenjáró per Nyitravármegyében.

1561—1564.

A családi okmánytárban őrzött okiratok nyomán közli

Reviczky Bertalan.

(Folytatás.)

35. Sebestyén Balás, nagyságos Wgnoth (Ugnáth) Ádámnak Lukán tartózkodó jobbágya, eskü alatt vallja: midőn Majerszka pusztá még Themetwén várához tartozott, ha az ehhez tartozó erdőben emberek vagy barmok okozta kárt láttunk, mindjárt elvezettük és elfogtuk Themetwénbe; de ha kárt láttunk az erdőn kívül, a sikon és réteken, ott hol az ember halál történt, azt nem akadályoztuk meg, mivel ez a patvaróci jobbágyak birtoka volt és azok használták is. De azt is vallja a tanu: hogy midőn bizonyos ügyben járt Patvarócon és már haza felé készült, találkozott Kürthy Pállal és Pathwaróczy Mihállyal, kik a rét felé mentek, a merre ő is indult, és hallotta, midőn Péter azt mondta Móré Jánosnak: Én nem engedem Pál urat. Ha van hozzá joga, úgy keresse és birtokolja, ha pedig nincs, akkor legyen vesztég. Mire Kürthy Pál felel: Én nem hagyom abba, mert ez az én birtokom. Szeretném látni, ki mer engem kiűzni sajátomból!

36. Zerdahel községben tartózkodó Lazaro-wych György, Horeycowych György, Wesely Ádám, Gyakowych Péter, Damassny Máté és Thomasso-

wych Márk, eskü alatt vallják: hogy midőn még Majerszka pusztá Themetwén várához tartozott, azon rétek, hol az ember halál történt, nem tartoztak Majerszkához, hanem Pathwaróczyhoz.

37. Prasska Balás, Bánffy Wram jobbágya, Csongracky György nemes ember, Valabky György, Kowacsykowych Pether, Arokhaty Pether jobagy Brwnoczról ezth vallottak: hogh ezek hallottak Kwzy Mathetwl, hogh mondotta, hogh Kywrthy Palnak wolt eg fiekette agio hoszso (fekete ágyú hosszu) pwszkaya, es mykor ewtheth meg ewlthek, mellette találtha a pwszkath; az a pwska wgian most ys nalla wagian Kwzy Mathenál. — Csongraczky György wallotta azt, hogh ew hallotta jobagioktól Pathwaroczyaktól, hogh meghatta az ew Wrok nekyk, hogh semmyth el ne hozzanak thewluk Kywrthy Pál jobagithol, semmy nemew feghwerth.

38. Lanthos János zolgaya, Bertalan, mykor az lowakath ewrzetthe, hallotta, mykor Kywrthy Pál zythkozodoth: „Ne fhwssatok kurwa werék!” Azt ys lattha, mykor oda indultak a Pathwarocyak, Kywrthy Pál indult Pathwaroczy Myhalhoz, otth myndarth kernywl wetthek a jobagiok zegyn Kywrthy Palth, otth wagny kezthek, othalmazva ew mynd hatrab, hatrab lépeth. Nem thwggya azerth, mycsoda flegwer wolt nalla, csyak hog lattha, hog flegwer volth. Ez is meg eskewthte.

39. Item Wgnoth wram jobagia, Walachowych György, Hassko Mihál, Horcica Pál, Benyekowech Mihál, Czessko Mihál, Hradekrol megeskewthek, wgianazon modon wallottak, a mynth a thewb Hradekrol walo jobagiok.

40. Csongraczky Adam, Brwnoczonyk lakyk, megeskewthe ewketh: hog ew nem lattha a wcnasth, sem a werth a ffwewen, hanem lattha a rethen a werth.

41. Simonffy Gaspar zolgaja, Bolondosy tisztartója, Gyurenowych Lőrinc Csazkocrol megeskewth, ezth wallotta: mykor ide jewthem Wyhelbol Brwnoczra az én attyamffyayhoz, az ew jobagiat aratni küldte. En menten az én attyamffyayert kazalni a Pathwaroczy rethekre. Otthon mondom threffaba neky: Úram sokan wanak Pathwarocyak, megwernek. Ew monda: a kurwa wer, lam meg-iyetthel (megijedtel) En mondom: nem megiek el, ha nem meg hath hogy beketh neky. „Thowabba a jobiaga ew maga borath arultha, akkor mykor Brunocon wolph. Monda nekewnk: csyak kazall-yatok és legietek flegwerrel, ezth a borth meg adom innothok. Lattam azt ys, hog vathalekwál

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címá-dákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

wytthek oda a borth. A leanya azzon, hogh hozthak halwa a thestheth, jaygatha: jay, jay! lam, mondom, hog mas ember jussaerth el ne vezessel fleyedeth, hanem otthalmazd the magadath“.

42. Wawrowych Tamás, Ilona asszony néhai Ocskay Imre özvegyének szolgálja eskü alatt vallja: elindultunk a patvaróczi rétekre, hol Kürthy Pál kaszálatott: nem vette észre hogy itt voltunk a berek mellett, és azért őt nem is láthattuk. Ekkor előnkbe jött és a mint meglátott, rögtön egy „felzakállából (puska forma fegyver) reánk akart löni (sagittare, nyilból löni) de nem tudott, mert „Ewwe nem sewle ky a zakalos“. Ezt látva a Pathwaróczyak, reá rohantak és körülfogták. Kürthy kivont törrel szabadítá ki magát, de utóbb hátrált, végre „ew valamý kewrth-welnel elesett“ és ott puskával lett átlöve.

43. Ittem Ocskay György emlekezyk arról, wallja ys, hogy az elmulth idekben Kywrthy Pal kyweth en thewlem thyzthembewl kazasokath, indulanak elewthe, hogy a Pathwaroczyakkal wezewdewth. Es megtertenik zynthe Ocskórol mentem wala Brwnoczra Kywrthy Palhoz, onnan az ew hazabol menthewnk kocsyon az hatharra es a rethekre, mely retheken elegeth jarthwnk. Azen kewzbe jewte elew Pathwaroczy Petherthwdomanth thywen es kerthe ys, hogy beketh hagyon nekyk, az retheketh ne foglallya, merth mi anekwl ys therweube woltwnk egymassal. Ezen kewzben a rethekrewl Brwnoczra mentynk. Az ellen Kywrthy Pal zolth walamyth, de arról a thano nem emlekezyk. (Folyt. köv.)

Telefon.

„Egy bíró öngyilkossága“. — Az eszme nem rossz magában véve; de a kidolgozás gyarló. Nem mindenki tud ám írni, aki írni tud.

Dr. B. F. úrnak. Sajnálattal értesülünk, hogy mult heti közleményünkkel, mely inteniója szerint tisztán a Spengler-féle oltó anyag nyilvános nyugtázását előzta, tudtán kívül neve és orvosi működése összefüggésbe került. Magunk részéről ebben semmi megütközni valót nem látunk és híradását jóhiszeműleg kiegészítettük azzal, hogy az oltásokkal dr. úr is foglalkozik.

Legmegbízhatóbb cég!!

SULGÁN ANDRÁS

cipész
a nyitrai 14. honvéd-gyalogezred tisztikari szállító
Nyitrán, Megyeház-utca 10.

Készít mindennemű cipőket a legjobb anyagból a legelegánsabb kivitelben **ortopádiai rendszer szerint.**

Továbbá készít tisztí lovagló-csizmát mérték után a legelőnyösebb feltételek mellett.

Gyors és pontos kiszolgálás!

VAJDA J. NAGY BUTORRAKTÁRA
KÁRPITOS ÉS DISZITÓ
NYITRA, PÁRUTCA 22. SZÁM ALATT.

Eredeti olajfestmények jutányosan kaphatók.

Van szerenésém a t. butorvásárló közönséget értesíteni, hogy rak-táromat, egy ujonnan épült emeletes szárnyal kibővittem, miáltal oly nagy választékkal rendelkezem, mint bármely fővárosi kereskedő. **Kizárólag száraz anyagból és kitűnő iparosok által készített fabutoraim,** amelyek csak a **legsolidabb** kivitelben készülnek, mindennemű styben és színben a **legjutányosabb** árban kaphatók. — Kárpitozott butorokban a **legujabb** angol, valamint eredeti magyar ujdonságokat hozom. Tisztelt vevőimet cégem jó hírnevére bátran hivatkozva a legjobb és legmegbízhatóbb kiszolgálással biztosítom.

VAJDA J. butorkereskedő
kárpitos és diszitó
NYITRA, PÁRUTCA 22. SZÁM.

HIRDETMÉNYEK
a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“
részére jutányos áron felvételnek.

GUTTMANN SÁMUEL NYITRA kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár.	GUTTMANN SÁMUEL kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár Nyitra, Tóth Vilmos utca 10.	GUTTMANN SÁMUEL NYITRA kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár.
	Karácsonyi és ujévi occasió!! A túlhalmozott téli árúraktár és az idény előrehaladottsága miatt a mai naptól kezdve folyó évi december hó 31-ig az előírt szabott árakból 10% engedményt nyújtok és minden hitelképes egyénnek havi vagy heti törlesztésre és minden árfelemelés nélkül. Kérem a t. vevőközönséget, saját érdekében, mielőtt ruhaszükségletét beszerezné, dúsán felszerelt árúraktáromat megtekinteni sziveskedjen.	
GUTTMANN SÁMUEL NYITRA kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár.	GUTTMANN SÁMUEL kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár Nyitra, Tóth Vilmos utca 10.	GUTTMANN SÁMUEL NYITRA kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár.
	Karácsonyi és ujévi occasió!!	

Ujdonság! **Feltűnést keltő!**
Csillogó karácsonyfa angyal csengő
6 aranyozott angyallal 30 centim. magas. Eltörhetetlen karácsony-facsucs, **Pontos működésért kezesség!**
Legszebb és legujabb karácsonyfa disz,
mely egy keresztény családban se hiányozzék.

A 3 gyertyaláng által fejlesztett meleg levegőtől a hajtókörök forgásba jön és a rajta megerősített golyók a 3 csengőhöz verődnek, mi által kellemes csengés keletkezik, mely ifjút és öregot egyaránt ájtatos karácsonyi hangulatba ejt.
Ára karton dobozzal és használati utasítással együtt az összeg előzetes beküldése mellett bérmentve **K. 1.50**
3 drb. . . . . K 4.—
6 . . . . . K 7.50
12 . . . . . K 13.50
24 . . . . . K 26.50
Utánvétellel 20 fill. több.
Ha nem tetszik, pénz vissza!
A megrendelések idején korán intézendők

KONRAD JÁNOS
első óragyárához Brűx 1902. sz. (Csehország)
200 oldalas 3000-nél több ábrát tartalmazó magyar árjegyzékemet bárkinek ingyen és bérmentve megküldöm

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

59-111
182-112

VEREBÉLY GÉZA

női- és uri-divat áruháza
Nyitrán, Vármegye-u. 16.

Szives figyelmébe ajánlja az igen t. vásárló közönségnek a szokásos **KARÁCSONYI NAGY VÁSÁRT.**
Eladásra kerülnek ez alkalommal a raktáron fenmaradt árúk **mélyen leszál-**
litott rendkívüli olcsó árban u. m. Tennis filanell és Zefir-Battist **20 és**
30 fill. Barchetek **44 fill.** Battist **40 fill.** Gyapju-Delaine **70 fill.** Voil **36, 48,**
52 fill. Az összes maradékok **50%-kal** leszállítva. Számos honi gyártmányú,
ajándéknak alkalmas cikk. — Szörme gallérok. — Férfi kalap és nyakkendő
különlegességek. — Asztalneműek és vászonárúk megbízható minőségben. —
Szigoruan szabott árak! — **Blusok nagy választékban!**

Privigyei Népbank

leszámitol jutányos kamatlább mellett váltókat utalványokat, kötelezvényeket, kisorsolt papirokat és mindennemű biztosított követeléseket.

Előleget ad értékpapirokra, sorsjegyekre, aranyra s ezüstre.

Igen kedvező feltételek mellett folyósít a bank részéről felmondhatlan jelzálog-kölcsönöket kamatozó és amortizációs alakban, 65 évig terjedhető időre, minimális kamatlábbal mellett és árfolyam levonás nélkül. A drágább jelzálog-kölcsönöket illetégmentesen konvertálja.

Elvállal kedvező fizetési feltételek mellett földbirtokok parcellázását, alagszóvezését és csatornázását.

Vesz és elad mindennemű értékpapírokat, sorsjegyeket, bel- és külföldi pénzeket.

Elfogad **betéteket** 4½%-os kamatozás mellett.

Felvilágosítás készséggel s díjmentesen.

**Szőlő-
oltványok.**
Valamint
az elmúlt
években is a

Küküllőmenti

első szőlőoltványi telep

tulajdonos: **Caspari Frigyes Medgyes 84.**

Nagyküküllőmegye — volt az egyedüli az egész országban, mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű — egészséges fajazonos és teljesen fajtiszta szőlő-oltványokat szállított, úgy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyú bor-, csemege-bor és különleges csemege szőlő-oltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokosok bámulatos eredményeket érnek el.

Kívánatra — **képes árjegyzék** — számos elismerő levél — **ingyen és bérmentve.**

Alulírott a t. e. gazdaközönség, ipar és építkezési vállalkozók, lakatosok, kovácsok, kerék- és kocsigyártók, kocsifényezőök, bognárok, kádárok, festők, háztulajdonosok és magánzók figyelmét felhívja a **Nyitrán** évek óta fennálló s jól berendezett

nagy vas-, festék- és olaj-árú valamint mindennemű építési anyagok kereskedésére.

Répavillák, trágyavillák, vakarók, ekevas-árú, rúdvas, tengelyek, ökörpátkók, mindenféle vasárú, vasalások, fedőlemez, kátrány, cement, gipsz, izolier-lemez, szárító fali asphal, stukatornád, angol kocsi-lakk, Weihrauch-féle padló-lakk, olaj-, por- és kocsi-festékek különféle színekben, Cylinder- és gép-olaj, vaselin, patkózsir, Carbolium és minden egyéb házi-cikk nagy mennyiségben raktáron tartatik. —

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Tessék a
címlére
figyelni!

Tisztelettel

Linkenberg József

vas-, festék-, olaj- és építkezési
anyagok kereskedése

Nyitrán, Párutca 22. szám.

Hímző-munkákra kiválóan alkalmas

Pfaff-varrógépeit

ajánlja **SZLÁVIK KONSTANTIN**
Nyitra, Plébánia-utca 4. szám.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól — **acél alkatrészekből** állanak az utolsó csavarig. Erős anyagok feldolgozására, mint **ipari gépek** első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szőlő írásbeli jótállást biztosítok.

Javításokat elfogadok.
Arjegyzék ingyen.

Kiváló tisztelettel
Szlávik Konstantin,
mechanikus, optikus. 3-10

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24%
kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76%
kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra) továbbá

mindennemű egyéb **műtrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98-99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.